

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
โครงการพัฒนาศักยภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
หลักสูตร ยกระดับการควบคุมภายในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
(สำหรับคณะกรรมการดำเนินการ / ฝ่ายจัดการ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร)

๑. หลักการและเหตุผล

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นองค์กรที่พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้โปร่งใส เข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้ โดยให้บริการตรวจสอบบัญชี กำหนดระบบบัญชี และให้คำปรึกษาแนะนำด้านการเงิน การบัญชี ตลอดจนถ่ายทอดความรู้ และส่งเสริมการจัดทำบัญชีให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในขั้นตอนการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ผู้สอบบัญชีสหกรณ์จะต้องดำเนินการประเมินประสิทธิภาพในการจัดการสหกรณ์ เรียกว่า การประเมินการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ โดยประเมินด้านสภาพแวดล้อม ด้านความเสี่ยง ด้านข้อมูลสารสนเทศ และด้านการติดตามประเมินผลของสหกรณ์ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงทางธุรกิจ เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายข้อบังคับและระเบียบ ตลอดจนช่วยปกป้องคุ้มครองเงินทุนของสมาชิกผู้ถือหุ้นได้ และผลจากการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้สามารถจัดชั้นคุณภาพสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้เป็น ๔ ระดับ คือ ระดับการควบคุมภายในดีมาก ดี พอใช้ และต้องปรับปรุง

จากผลการประเมินการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน พบว่า มีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีระดับชั้นคุณภาพการควบคุมภายในพอใช้ ควรปรับปรุง และไม่มีระบบการควบคุมภายใน จำนวนมาก ซึ่งสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเหล่านี้ยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น ไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่ด้านการเงิน และการบัญชีออกจากกัน จัดทำบัญชีและงบการเงินไม่ได้และไม่เป็นปัจจุบัน ไม่มีการกำหนดระเบียบการปฏิบัติงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมภายในสหกรณ์ ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับชั้นการควบคุมภายในของสหกรณ์ พัฒนาให้สหกรณ์มีกระบวนการที่เป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนการป้องกันทรัพย์สินและตรวจสอบความผิดพลาด รวมทั้งจัดทำข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้ จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ หลักสูตร การควบคุมภายใน สำหรับคณะกรรมการดำเนินการ/ฝ่ายจัดการ ขึ้น

๒. วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

๑. รู้และเข้าใจกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ที่มีการปรับเปลี่ยน
๒. รู้และเข้าใจหลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์
๓. รู้และเข้าใจระบบการควบคุมภายใน และการสร้างภูมิคุ้มกันด้านการบริหารจัดการ
๔. รู้และเข้าใจการประเมินความเสี่ยงและการบริหารจัดการความเสี่ยง
๕. รู้และเข้าใจการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารจัดการสหกรณ์

๓. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม

๑. เป็นคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีชั้นการควบคุมภายในระดับพอใช้ ควรปรับปรุง หรือไม่มีการควบคุมภายใน
๒. สมารถใจเข้ารับการอบรม
๓. สามารถเข้ารับการเข้าอบรมได้ตลอดหลักสูตร

๔. หลักสูตรการอบรม

ก. หลักสูตรและรายละเอียดหัวข้อวิชา

๑. กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ที่มีการปรับเปลี่ยน	๓.๐๐	ชั่วโมง
๒. การควบคุมภายในและการสร้างภูมิคุ้มกันด้านบริหารจัดการ	๔.๐๐	ชั่วโมง
๓. การประเมินความเสี่ยงและการบริหารจัดการความเสี่ยง	๓.๐๐	ชั่วโมง
๔. แนวทางการยกระดับการควบคุมภายใน	๒.๐๐	ชั่วโมง
๕. การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารจัดการสหกรณ์	๒.๐๐	ชั่วโมง
รวม	<u>๑๔.๐๐</u>	ชั่วโมง

ข. รายละเอียด วัตถุประสงค์ ประเด็นสำคัญและวิธีการอบรมเป็นรายวิชา

๑. กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ที่มีการปรับเปลี่ยน ๓.๐๐ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบเกี่ยวกับกฎหมายสหกรณ์ ระเบียบ คำแนะนำ นายทะเบียนสหกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมทั้งเข้าใจหลักธรรมาภิบาล ในสหกรณ์

ประเด็นสำคัญ (๑) พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๓
(๒) ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๓
(๓) กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ เช่น กฎหมาย ที่เกี่ยวกับภาษีอากร ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
(๔) กฎกระทรวงการดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. ๒๕๖๔ (*เฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์เครดิตยูเนียนเท่านั้น*)
(๕) หลักธรรมาภิบาล และการสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์

วิธีการอบรม การบรรยายและยกตัวอย่างประกอบ

๒. การควบคุมภายในและการสร้างภูมิคุ้มกันด้านบริหารจัดการ ๔.๐๐ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ ความเข้าใจ ความสำคัญของการควบคุม ภายใน ระบบการควบคุมภายในที่ดี เพื่อใช้ในการบริหารงานสหกรณ์ ซึ่งจะป้องกัน และ/หรือลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสหกรณ์ได้ อีกทั้งเป็นการช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ให้ดียิ่งขึ้น

ประเด็นสำคัญ (๑) ความหมาย และวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน

(๒) ลักษณะของการควบคุมภายในที่ดี

(๓) การควบคุมภายในเฉพาะด้าน

- ด้านบัญชี

- ด้านบริหารจัดการ ได้แก่ ด้านการจัดการ ด้านทรัพยากรบุคคล

ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบและนโยบาย และด้านการเงิน

- ด้านบริหารธุรกิจ ได้แก่ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจแปรรูปผลผลิตการเกษตรและการผลิตสินค้า ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร และธุรกิจเงินรับฝาก

- ด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านเงินลงทุน ด้านที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
ด้านเงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืม ด้านสมาชิกและทุนเรือนหุ้น และด้านการใช้โปรแกรมระบบบัญชี
คอมพิวเตอร์

(๔) ข้อจำกัดของการควบคุมภายใน

วิธีการอบรม การบรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ มีเอกสารประกอบการบรรยาย

๓. การประเมินความเสี่ยงและการบริหารจัดการความเสี่ยง ๓.๐๐ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยง
สามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับสหกรณ์ได้ รวมทั้งสามารถจัดการ
กับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์

ประเด็นสำคัญ (๑) วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยง
(๒) ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสี่ยง
(๓) การวิเคราะห์ความเสี่ยง
(๔) แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง

วิธีการอบรม การบรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ มีเอกสารประกอบการบรรยาย

๔. แนวทางการยกระดับการควบคุมภายใน ๒.๐๐ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการในการ
บริหารจัดการข้อสังเกตจากการควบคุมภายใน รวมทั้งแนวทางแก้ไขข้อสังเกต
ที่ตรวจพบ เพื่อให้สหกรณ์มีระบบการควบคุมภายในที่ดีขึ้น

ประเด็นสำคัญ (๑) ข้อสังเกตในการควบคุมภายในจากการประเมินของผู้สอบบัญชี
(๒) แนวทางการแก้ไขข้อบกพร่อง

วิธีการอบรม การบรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ ประชุมกลุ่มย่อย

๕. การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารจัดการสหกรณ์ ๒.๐๐ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ และเข้าใจถึงความสำคัญของข้อมูลทาง
บัญชีจากงบทดลองและงบการเงิน การอ่านและทำความเข้าใจกับงบทดลอง
ตลอดจนสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารงานของสหกรณ์ได้อย่างเหมาะสม
และมีประสิทธิภาพ

ประเด็นสำคัญ (๑) งบทดลอง และการทำความเข้าใจงบทดลอง
(๒) การอ่านงบทดลองและสัญญาณเตือนภัยจากงบการเงิน
(๓) การใช้ประโยชน์จากข้อมูลในงบการเงินเพื่อการบริหารงาน
(๔) การใช้เครื่องมือเตือนภัยทางการเงิน

วิธีการฝึกอบรม การบรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ ประชุมกลุ่มย่อย

๕. วิธีการอบรม

การบรรยาย และยกตัวอย่างประกอบ

๖. ระยะเวลาการอบรม

ระหว่างวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ระหว่างเวลา ๐๙.๐๐ – ๑๗.๐๐ น.

รวม ๒ วัน

๗. สถานที่อบรม

พื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐

๘. จำนวนผู้เข้าการอบรม

กรรมการดำเนินการสหกรณ์ แห่งละ ๒ ราย

๙. การประเมินผล

ประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยวัดจากกิจกรรมที่สำคัญของการควบคุมภายใน ๔ ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านความเสี่ยง ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านระบบติดตามและประเมินผลของสหกรณ์ เพื่อประเมินผลการดำเนินการเป็นไปตามหลักเกณฑ์การควบคุมภายในของสหกรณ์ภายหลังการอบรมให้ความรู้ และกำกับแนะนำเสร็จสิ้นแล้ว ในไตรมาสที่ ๔

๑๐. วิทยากรในการอบรม

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ทั้งภาครัฐ/ภาคเอกชน และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๑๑. งบประมาณในการอบรม

งบประมาณกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีระบบการควบคุมภายในที่ดี คณะกรรมการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการควบคุม การบริหารจัดการ การประเมินความเสี่ยง นำไปสู่การจัดขึ้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรในระดับที่สูงขึ้น

๑๓. ผู้รับผิดชอบการจัดอบรม

ผู้อำนวยการโครงการ	
	ตำแหน่ง.....
ผู้บริหารโครงการ	
	ตำแหน่ง.....
ผู้ช่วยผู้บริหารโครงการ	
	ตำแหน่ง.....
การเงินและใบสำคัญ	
	ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ หลักสูตรนี้เป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น ผู้จัดสามารถปรับเปลี่ยน เพิ่มลดจำนวนชั่วโมง รายละเอียดต่างๆ ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ งบประมาณ และกลุ่มเป้าหมาย

กำหนดการอบรม
โครงการพัฒนาศักยภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
หลักสูตร ยกระดับการควบคุมภายในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
(สำหรับคณะกรรมการดำเนินการ / ฝ่ายจัดการ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร)
ระหว่างวันที่.....
ณ.....

วันที่หนึ่ง

๐๗.๐๐ – ๐๘.๓๐ น.	ลงทะเบียน
๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น.	พิธีเปิดการฝึกอบรม โดย
๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ที่มีการปรับเปลี่ยน โดย
๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ – ๑๗.๐๐ น.	การควบคุมภายในและการสร้างภูมิคุ้มกันด้านบริหารจัดการ โดย

วันที่สอง

๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	การประเมินความเสี่ยงและการบริหารจัดการความเสี่ยง โดย
๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ – ๑๕.๐๐ น.	แนวทางการยกระดับการควบคุมภายใน โดย
๑๕.๐๐ – ๑๗.๐๐ น.	การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารจัดการสหกรณ์ โดย
๑๗.๐๐ – ๑๗.๓๐ น.	ปิดการฝึกอบรม

หมายเหตุ พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม เวลา ๑๐.๓๐ – ๑๐.๔๕ น. และเวลา ๑๔.๓๐ – ๑๔.๔๕ น.